

Výstava: ekosystémový inženýr bobr evropský

Valašské Meziříčí – Bobr evropský (*Castor fiber*) je po kapybaře největší známý žijící hlodavec na světě. Příhodně se mu přezdívá ekosystémový inženýr, protože dokáže měnit ráz krajiny k obrazu svému. Mnohdy ale jinak, než si člověk přeje. Tak může způsobovat škody na majetku.

Populace bobra byla intenzivním lovem redukována, až byl v Evropě a na území ČR zcela vyhuben. Docházelo k tomu postupně a z několika důvodů. Prvním byl lov bobra pro maso a kůžešinu. Po příchodu křesťanství bylo maso z bobra považováno za postní jídlo, stejně jako v případě ryb a jiných vodních živočichů.

Důležitou součástí úlovku byly mazové žlázy, které se používaly při horečnatých onemocněních, protože obsa-

hují kyselinu salicylovou, kterou obsahuje hlavní složka bobří potravy, vrba. Stejná účinná látka je i v protihorečnatém léku Acylpyrinu.

V pozdějším období převažovaly důvody ekonomického rázu jako narušování hrází rybníků a znehodnocování dřeva. Po vyhubení bobra na našem území (r. 1730) byla o pár let později snaha o jeho navrácení do české přírody. To se sice povedlo, ale bobr se nepolepšil, a tak byl z důvodů působení rozsáhlých škod

opět loven do posledního kusu.

Dnes se u nás bobří znova vyskytují díky reintrodukcí (tj. úmyslnému vypuštění odchycených nebo v zajetí od-

chovaných jedinců určitého druhu zpět do volné přírody) do Litovelského Pomoraví i jeho šíření ze zbývajících po-

pulací v Evropě. A i dnes působí škody!

Je však nutné se zamyslet proč. Jedním z důvodů může být nedostatek přirozených predátorů, kterými mohou být vlci, medvědi a rysy. Tyto velké šelmy potkal na našem území podobný osud. Jejich populace byly také kriticky zredukovány kvůli konfliktu zájmů s člověkem. V České republice patří bobr mezi zákonem chráněné druhy. Na bobra, velké šelmy, kormorána velkého, vydra říční a losa evropského se vztahuje zákon 115/2000 sb. o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.

Bobr působí čtyři typy škod: narušuje rybníční a říční hráze, způsobuje zatápení pozemků, okusuje dřeviny a spásá zemědělské plodiny. Umí však být i užitečný – pomáhá zadržovat vodu v krajině, tvoří cenné vodní biotopy, na něž je vázána řada dalších ohrožených druhů rostlin i živočichů.

Vody v české krajině nezdrtitelně ubývá a „inženýr“ bobr jako by si toho byl vědom. Proto je důležité zachovat populace bobra v místech, kde jeho činnost výrazně nenarušuje činnost člověka. Program péče Agentury ochrany

přírody a krajiny navrhl opatření, které dělí území ČR do tří zón (A, B, C).

V zóně A má být zajištěna životaschopná, na migraci nezávislá populace, v zóně B má být zajištěno, aby aktivity bobrů výrazně neovlivňovaly lidskou činnost, a v zóně C je bobr s ohledem na rizika škod aktivně eliminován.

Kompromisem mezi lidmi a bobry může být i tzv. klamač bobrů, který byl v ČR poprvé instalován v Rožnově pod Radhoštěm v roce 2012. Jedná se zařízení sloužící k potlačení přirozeného pudu bobra zvyšovat hladinu vody. Konstrukce slouží k oplocení zúženého místa s proudící vodou v dostatečné vzdálenosti tak, aby bobr neucítil proud a neměl potřebu stavět hráz. Nemusíme tedy hned brát do rukou vidle! Poučme se z předchozích chyb a naučme se s bobry žít.

O životě vyder, bobrů a dalších zvířat žijících ve vodě a jejím okolí se více dozvíte na komiksově výstavě Čus vydrus! v zámku Kinských ve Valašském Meziříčí. K vidění je denně mimo pondělí od 9 do 17 hodin do neděle 24. září.
Barbora Sasáková, botanik Muzea regionu Valaško
Foto: Barbora Sasáková

